

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ervditione Religiosorum

Humbertus <de Romanis>

Ingolstadii, 1591

VD16 H 5888

12. De partitione meditationum per totam hebdomadam secundum viam purgatiuam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50980](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50980)

PERPETVAM illius ineffabilis glorie, & sp̄s
ad eam perueniendi priuationem.

RATIONIS obstinationem: quia qui sunt in
inferno, sunt in malo obstinati & nihil boni ap-
petunt.

DENTIVM stridorem præ angustia nimie-
tate: qua damnati vltra quàm dici potest tor-
quentur.

DAMNATORVM detetionem & captiuita-
tem: non enim inde exire cùm volunt, valent.

CONSCIENŒ vermem: qui incessabil-
ter eorum conscientias corrodit, & cruciat

propter { Bona omissa.
          { Scandala dimissa.
          { Mala commissa.

vel propter { Bonorum dimissionem.
              { Scandalorum impensionem.
              { Malorum commissionem.

Leuemus igitur in æthera oculos, & orantes
camus:

Christe redemptor pie.

Qui sumus causa tuæ viæ.

Ne perdas nos in hac die.

DE MEDITATIONVM PARTITIONE
*per totam hebdomadam, secundum viam
purgatiuam.*

CAPVT XII.

DEUOTUS religiosus, & præsertim incipit
præcipue se debet exercere secundum
viam purgatiuam. Et vt iuxta ea quæ præ
sunt, sua habeat determinata & ordinata ex

citia, diuidendæ sunt meditationes viæ purgati-
uæ per totam hebdomadam, hoc modo,

Feria 2.	} Memoria	{ Peccatorum.
Feria 3.		{ Mortis.
Feria 4.		{ Inferni.
Feria 5.		{ Iudicij.
Feria 6.		{ Passionis.
Sabbato		{ Dominæ nostræ.
Die dominica		{ Cœlestis gloriæ.

FERIA secunda debemus exerceri in me-
moriam peccatorum secundum tres particulas
viæ purgatiuæ: quæ sunt,

- { Exasperatiua.
- { Compunctiua.
- { Eleuatiua.

Quarum exercitium hoc modo practicari po-
test.

IVSTITIA, & iudicium iuxta Prophetam
sunt præparatio sedis Domini. Quando igitur
ascendere appetit cordis affectibus ad perfe-
ctam cœlestis sponsi vnionem: si pane illo quo
fruuntur spiritus beati in gloria cœlesti quasi
quibusdam micis adhuc in huius mortalis vitæ
miseria exulans cupit refici, necesse est ei tria
habere officia: per quæ adiutus diuina gratia,
paulatim ascendat per scalam cœlestis contem-
plationis. Dicit enim diuinus Dionysius in li-
bro cœle. Hier. quòd tria sunt Angelorum offi-
cia, scilicet purgare, illuminare, & perficere. O-
portet ergo primò, vt anima quæ adhuc in hac
mortali vita existens ascendere cupit ad altissi-
mum cœlestis beatitudinis statum, vbi Angeli
visione diuinæ gloriæ lætificantur, studeat se
purgare.

purgare. Secundo, radiis diuini splendoris illustrari. Tertio, conetur vt ascendens ad altiorum gradum cordialium affectuum, perficiatur altitudine diuini amoris, qui eam vnum cum Deo faciet spiritum. Vnde primo dicendum est de prima via scilicet purgatiua in qua se excens luget peccata sua & iniquitates, quas contra Deum perpetravit, vt sic lugens diuinam imploret misericordiam. Nam in via ista purgatur conscientia: quod iuxta præmissa, statim conuenit incipientium. Et hac via disponitur & instruitur nouum cor absque aliqua humana doctrina vacans solum cœlestium studiis doctrinarum, quantumcunque enim sit simplex & laicus & illiteratus qui circa hoc versatur exercitium, necessario diuina illustratione eleuabitur non ad theoriam scientiæ, sed ad praxim experientiæ. Vnde antequam illa increata sapientia in anima sedeat sicut in proprio throno secundum illud: Anima iusti sedes est sapientie oportet in anima fieri iudicium & iustitiam. Iudicium quidem, vt quemadmodum per peccatum mortale à suo creatore se auertens, reliquit eum & contempsit ad creaturam tam infeliciter quàm miserabiliter per amorem se committens, sic plenè se humiliet, vt tantum ad misericordiam diuinam inclinet pietatem suam humilitate, quantum aduersum se iustitiam & reuerentiam dictam superni iudicis sua prouocauit temeritate. Iustitiam vero: vt anima quæ sui creatoris amabilem delectationem commutauit pro inopinabili creaturæ dilectione, tanto se cruciet dolore, vt secundum rationem saltem

correspondeat satisfactio offensæ maiestatis diuinæ, quanta correspondere deberet secundum rationis æquitatem iniuriæ humanæ.

Quia igitur fratres oportet, vt in nobis ipsi faciamus iudicium & iustitiam, feria secunda post matutinas hora deputata orationi veniens ad locum statutum, genuflexus signans crucis vexillo frontem, os, & pectus, dic hanc antiphonam: Veni sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium: & tui amoris in eis ignem accende. & ter hunc versum: Deus in adiutorium meum intende: Domine ad adiuuandum me festina. Et spiritu attracto accipe personam rei, & timoris affectu positus coram Deo, quasi quodam se uero iudice te damnare volente, debes accuratissimè ad memoriam reuocare & attentissime considerare quantum Deus quolibet ostenditur peccato: & vt tali recordatione ad deuotionem compungaris & exerciteris secundum primam particulam, quam diximus exasperatiam: in principio orationis vulneretur cor tuum in peccatorum memoriam, te ipsum acerrimè reprehendens, & his actus stimulis, meditans dic;

O ANIMA MEA

Confidera nunc attentissime & totis viribus sentire satage, quantum vnum solum peccatum displiceat Deo.

Intuere diligenter & vide, quomodo superbia è cælo luciferum eiecerit. Adam inobedientia de paradiso, & luxuria consumptæ sunt Sodoma & Gomorra, & totus mundus diluuiio periit.

*Lucifer
Adam.*

Confidera quomodo filius Dei redemptor tuus propter peccatum, tam amarissimam sustinuit mortem; ne peccatum, scilicet maneret impunitum, & iustitia diuina absque satisfactione.

Rimare etiam in corde tuo, non nisi secundum opera tua Deum te iudicaturum.

Contemplare Deum esse,

{ Intelligibilem.

Æquitatem { Infallibilem.

{ Indeclinabilem.

Nō minus in punitione malorum quàm in glorificatione electorum. Vnde secundum opera tua tribuet tibi.

Animo quoque tuo reuolue peccata ante tuam conuersionem commissa quàm multiplicata sunt, scilicet cogitationis, consensus, delectationis, oris, & operis: tot enim sunt, vt præ multitudine ea nequeas numerare.

Aduerte quàm turpia, & præcipuè quantum ad carnalia: in quibus tamen non est commorandum; ne vnde queris contritionem, deciparis à delectatione.

Attende quàm grauia quibus Deum offensusi & iterum Christum crucifixisti.

Recogita quoque peccata post conuersionem perpetrata, quomodo semper tam negliger, tam tepidè, tamq̃ inutiliter tot vixisti annis.

Conspice peccata tua figillatim, & ea in conspectu Dei confitere, & cum te examinaueris ista diligenter in corde tuo pertracta.

QVAM modicum pro tuis satisfeceris peccatis.

QVAM modicum pro eis dolorem assumpseris.

QVAM pauca opera satisfactoria pro eis feceris. Scias quidem te in hac vel in futura vita soluturum vsq; ad vltimum quadrantem. Et ideo dicit Bernardus: Centuplum reddes quod hinc simplo soluere posses. Cum igitur tu peccator & praecipue si nouiter incipis ista in animo tuo versaueris, & te timore confixum senseris, ac interius dolore plenum non timore inferni quod dignus es, sed quia tuum benignissimum Deum offenderis, humilians animam tuam, inclina faciem tuam, siue caput super genua interpositis brachijs indignum te reputans coelum suscipere: & dirigens cor tuum in Deum cum amara contritione, dic: O pijsime pater, ego sum ille filius prodigus qui omnia scelera haec contra tuam immensam maiestatem perpetraui, & ingratus extiti: tu enim me innocentem condidisti: sed ego me ipsum pollui, deformauit, & vniuersis peccatis laceravi. Tu Domine pro me crucifixus, vulneratus, humiliatus es: & ego omnibus viribus exaltari curavi. Tu Domine nudus in cruce, & ego vanis, & lasciuis indutus vestibus. Tu Dñe felle & aceto potat⁹, & ego in comestationibus & ebrietatibus sum delectatus. Tu Dñe totus multiplicibus laboribus plenus, & ego torpens & ociosus. Quid igitur faciam Domine? Nūquid desperabo? Vbi est illud quod ait Propheta, Nolo mortem peccatoris, sed vt conuertatur & viuat? Æs eruginosum & speculum

lum maculis respersum expurgatur: igitur & ego per viam

Purgatiuam { Contritionis
Confessionis
Satisfactionis

lima purgari curabo. Et sicut me ipsum exaltaui, sic fiam abiectio & opprobrium hominum. Contra auaritiam, proprietatibus renunciaro: contra carnis illecebras, ieiunijs, vigilijs, fame, & siti me affligere non cessabo: ac me ipsum per tria expurgare conabor; scilicet,

per { Gemitum orationis.
Caminum tuæ passionis.
Incendium tuæ dilectionis.

Exercitata igitur anima hoc modo in prima particula viæ purgatiuæ, & per dolorem asperum ex suorum memoria peccatorum amaritudine & dolore plena transeat ad secundam eiusdem viæ particulam scilicet compunctiuam & viuaci affectione dicat;

O DOMINE DOLEO

Tuam amicitiam amisisse;

Tuam maiestatem contempnisisse;

Iniquitatibus meis cōsensum præbuisse & merito
tufarie culpabilem vitam egisse:

Tempus & vires tam animæ quàm corporis
lapidasse:

Iussa tua & tuæ sanctæ Ecclesiæ, ac maiorum
meorum transgressum fuisse:

In resistendo peccatis pœnitendo, & in virtutibus
proficiendo infirmum fuisse:

Laborem manuum, orationem, meditationem,
& lectionem neglexisse:

Hab-

Habitu, consuetudinem, & creberrimam intentionem peccandi habuisse:

Ingratitudinis nequissimo vitio ultra quam dici potest te offendisse, te enim mihi meorum scelerum indulgentiam sapissime concedente, fateor me miserū in eis iterum & iterum & infinities reincidisse: Charitatem, vitam animæ meæ peccatorum meorum innumerabili multitudine frequentissime in me extinxisse: Timorem tuum delictorum meorum grauedine, & ingenti abominatione quæ contra te dominum maiestatis commisi deseruisse: Et hoc modo humiliatus, compunctus, & confusus, orans dic: O Domine Deus meus Iesu Christe, ego sum *no:* ille iniquus & infelix omnium peccatorum infelicissimus & abominabilissimus peccator, qui tot & tanta contra tuam immensam maiestatem crimina perpetraui, vt ea numerare nō sufficiam; sunt enim super numerum arenæ maris, quæ præ multitudine numerari non potest. Et orans hoc modo vel alio prout te cōtritio cordis vel deuotio inclinauerit, ex omnibus viribus tuis satage emittere viscerosa suspiria & gemitus, siquidem quemadmodum lima purgat & polit ferrum auferēs ab eo omnem rubiginem, sic cordialia suspiria & gemitus peccatorum & vitiorum eruginem destruunt, & rore diuinæ gratiæ penitus diluunt. Et sic ex præcordijs suspirans & gemens dic: Quo igitur Domine à facie maiestatis tuæ fugiam? si ascendero in cœlum, tu illic es: si descēdero in infernum, ades. atq; ita orans adde: O Domine quid faciam? Nunquid me ipsum interficiam? Absit Domine

Domine

Domine : scio enim te pijsimum omnibus qui ad te in veritate conuertuntur : & miserationes tuæ supra omnia opera manuum tuarum. Si autem neq; sic dolorem in te vales excitare, nõ propterea cesses per singulas noctes in tuis exercitijs prædicta saltem cursim transcurrere. Nam Deo satis est vt conemur facere quod in nobis est. Et adhuc sæpè Dominus noster expectat finem operum nostrorum : & derelinquit nos aliquantulum, non impendens nobis compunctionem, neque aliquam consolationem, vt fides & patientia in nobis probentur; & peccatorum nostrorum maior compunctio nobis fide & patientia probatis per ipsum donetur.

Postquam sic te in particula compunctiua exercueris, de Domini misericordia non desperans, erige per spem animam tuam secundum illam particulam quæ appellatur eleuatiua: & cū grandi fiducia sustolle caput quod hactenus supra genua tenueras : & erectus stans parumper quiescens, collige animam tuam, & cum dulcedine mentis eleua te intra te ipsum ad laudandum Dominum implorans eius misericordiam, contemplans eius magnitudinem, & nobilitatem, his quinque verbis magnæ deuotionis excitauit,

{ Domine,	{	Dulcis
{ Bone,	{	
{ Pulcherime,	{	Misericors.

Ab obtinendum siquidem eius gratiam sine qua eius consequi misericordiam est impossibile, oportet, vt ad similitudinem parasitorum principum magnorum curias discurrentium

qui cum aliquod temporale munus acquirere cupiunt ab aliquo principe, primo eum multis modis laudant, & deinde quod desiderant expostulant: sic spiritualis fias parasitus laudans Dominum ad obtinendam tuorum veniam facinorum. Et cum Deus sit tantæ excellentiæ, vt nullius humanæ linguæ officio possit prout in se est nominari, eum per opera eius nominamus; & per eandem eius magnitudinem & nobilitatem commendamus: primo in quantum est principium & origo totius creaturæ: dicentes, O Domine, scilicet factor omnium creaturarum. Bone, secundum quod se habet ad animas sanctas & ad Angelos in æterna beatitudine: ac si diceremus, O summa bonitas quam facie ad faciem vident & contemplantur omnes Angeli, & animæ sanctæ in illa ineffabili foelicitate. Tertio, nominamus eum considerantes modum secundum quem se habet ad vniuersa creata tam rationabilia quàm irrationabilia, scilicet quomodo dominatur omnibus & quomodo in tanta pulchritudine ea creauerit, dicentes, Pulcherrime, id est ô omnium creaturarum pulchritudo. Dulcis, id est ô dulcedo omnium iustorum. Misericors, scilicet omnibus peccatoribus, miserere mihi peccatori tribuens indulgentiam omnium peccatorum meorum. Et vbi in quinque istis dominum laudaueris, securè omnium iniquitatum tuarum veniam poteris postulare. Et hoc modo orare docemur in Canticis: vbi sponsam alloquens, ait sponsus: Vox tua dulcis & facies tua decora, scilicet per tenebrarum fugationem, quibus ante caligauerat.

rat.

oratio

rat. Et quolibet istorum quinque verborum
 cœlestis sponsus modo speciali poterit comen-
 dari. & adeo animæ deuotè conueniunt vt sem-
 per deberet ea corde ruminare. Et cum orare
 volueris, nõ erit tibi necesse per multitudinem
 verborum vagus discurrere, sed intra te ipsum
 collectus, & nõ per ea quæ foris sunt dispersus,
 poteris orare, dicens: O Domine bone, pul-
 cherrime, dulcis, misericors, propitius esto huic
 peccatori, quem pretioso sanguine filij tui redem-
 misti. Et hæc dicens verba ad hoc solummodo
 debes intendere scilicet vt tuorum veniam pec-
 catorum valeas obtinere. Et quia pro alijs orare
 est valde meritorium, atque non minus Deo
 gratũ, ideo istis eisdem verbis orare debes pro
 cunctis tam fidelium quàm infidelium statibus
 dicens: O Domine, &c. propitius esto vniuersis
 peccatoribus: & conuerte omnes infideles ad
 agnitionem tuæ sanctæ fidei Catholicæ: & pe-
 teris nõnunquam ab hoc tuum inchoare exer-
 citium. Post hæc implora quoq; misericordiam
 redemptoris nostri, & expurga te ponens inter
 te & Deum eius pretiosam mortem & passio-
 nem, dicens: O Domine per sanctam passionem
dilectissimi filij tui qui pro me in cruce immo-
latus est, propitius esto mihi peccatori. Vel di-
 cens: Per sanctam incarnationem dilectissimi
filij tui vel per sanctam natiuitatem, prout scilicet
occurrerit meditatio vitæ Dominicæ seculum
sanctorum & præcipuè Dominæ nostræ interces-
cessionem, dicens. O pijsima virgo mater Dei
& Saluatoris nostri, tu quæ es sanctissima, ho-
milli

millima & benignissima supra omnes sanctos
 cœlestis curiæ, & inclinas aurem tuam vt exau-
 dias orationes seruorum tuorum, & semper es
 iuuare parata, si tu domina dignaris inclinans
 te ante diuinam maiestatem orare pro me, qui
 sum supra modum peccator superbissimus &
 cunctis deterior peccatoribus, tecum pariter ô
 domina inclinabitur tota cœlestis curia dicens:
 Inclina Domine aurem summæ pietatis tuæ ad
 supplicationes sanctissimæ genitricis tuæ: di-
 gnissimum namque est, vt,

cuius	{	Intuitu
		Intercessu
		Affectu
tribuat	{	Gratia & benedictio miserabili & perdito.
		Cura & medicatio ægro.
		Venia & remissio reo.

O pientissima virgo, si ego sum indignus, tu
 Domina dignissima. Si ego superbissimus: tu
 Domina humilissima. Si ego immundus: tu
 mundissima. Si ego foetidissimus: tu fragran-
 tissima. Si ego carnalis & libidinosus: tu virgo
 purissima. Si ego peccator nequissimus: tu san-
 ctissima. Ex omnibus igitur præcordijs meis te
 supplico per vniuersos illos dolores, quos fer-
 uentissimo amore pro tuo dulcissimo filio per-
 tulisti, digneris pro me miserabili & derelicto
 interuenire & supplicare: per fugam Ægyptis
 per amissionem dilectissimi filij tui in illo tri-
 duo; quo inter doctores demoratus est in tem-
 plo disputans: Per illum dolorem quem habui-
 sti cum suam mortem & passionem tibi in Be-
 thania

thania pronunciauit : Per illud amarissimum verbum quod in cruce te alloquens dixit, Mulier, Ecce filius tuus : Per fellis & aceti amarissimum potum ei subministratum : Per latus pretiosum mucrone diræ lanceæ perfossum : Per eius preciosissimi corporis in sacrosancta brachia tua descensum, vt mihi dignetur dimittere omnia peccata mea, largiriq; præsentī vitæ gratiam & in futura æternam suam gloriam. Et his peractis conuertere ad sanctos : videlicet.

FERIA secunda ad omnes Angelos generaliter, & ad Angelum custodem specialiter : quin magna deuotione & reuerentia tibi habendus est, & offer ei quotidie aliquam deuotā orationem. Sancto quoq; cuius festum illo die celebratur.

FERIA tertia vt supradictum est ad dominam nostram, & ad sanctos Patriarchas, Prophetas, Apostolos, Euangelistas, & discipulos Domini accipiendo vnum eorum pro principali aduocato cum Sancto, qui illo die celebratur.

FERIA quarta ad dominam nostram, & ad sanctos Martyres.

FERIA quinta ad dominam nostram & ad Confessores.

FERIA sexta ad dolorosam, & amarissimam Domini passionem.

SABBATO ad dominam nostram, cum vniuerso choro virginum.

DIE Dominica ad beatissimam Trinitatem supplicans per suam omnipotentiam & sapientiam filij, & per bonitatem Spiritus sancti considerans immensam Dei altitudinem & m-

rabilem eius super filios hominum dispensationem. Et cum hoc modo diuinam imploraueris misericordiam, dilata animam tuam adorans, magnificas, & gratias agens pro susceptis beneficijs, & signanter pro beneficijs illius diei, & contritione, & deuotione, & pro alijs donis nunc receptis, dicens: O super summe Domine anima mea te adorat, magnificat, & gratias impedit pro tot & tantis muneribus à tua largiflua magnificentia receptis. Ex totis prae cordijs meis tuę me dedico pietati. Et his dictis post trinam pectoris functionem dic ter hæc verba: Deus propitius esto mihi peccatori: atq; exurgens sta in tuis pedibus cum ingenti reuerentia, & dic Psalmum, Laudate Dominum in Sanctis eius: vel Psalmū, Lauda anima mea Dominum: vel Psalmum, Benedic anima mea Domino, vsque ad versum, Renouabitur vt aquilæ iuuentus tua, cum Gloria patri, & Pater noster, & Aue Maria, dicens in fine, Et ne nos. Sed libera nos. Domine exaudi orationem meam: Et clamor meus ad te veniat. Oremus: Deus ad quem digne laudandum. vel de Trinitate: Omnipotens sempiternus Deus, qui dedisti famulis tuis. Et hoc modo finitur exercitium huius viæ purgatiuæ.

Debes tandem aduertere quòd quamuis quelibet istarum trium viarum habeat nomen determinatum & proprium modum procedendi, non propter hoc extimes quin in earum qualibet seorsum te exercitans, in omnibus simul tribus diuina preuentus gratia valeas exerceri scilicet purgatiua, illuminatiua, & vnitua, tuas miseras recognoscens gratias agens: & ad ad-

oran-

orandum & magnificandum Dominum animam tuam dilatans. Et caue ne finito præfato exercitio, statim diffundaris, sed pro viribus stude conseruare cor tuum in sua virtute & vigore, ne vaga vel fluida cogitatione aut vanalætitia dissoluaris: & sic anima tua lucrum perdat compunctionis, dans locum vanis & fluidis cogitationibus: sed stabilire cura cor tuum in vita Domini secundùm meditatione eius in illa die, vel in aliqua alia materia sancta deuotione excitatiua.

QVID FERIA TERTIA POST MATTHEIAS sit meditandum.

CAPVT XIII.

FRater dilectissime in oratorio positus & cæcis signaculo insignitus spiritu ad te reuocato, prout supra feria secunda diximus, forma meditationem circa mortem hoc modo. Et tu semper eius horam habeas suspectam

COGITA quomodo improuisa veniet: nam sicut fur, ita ventura est, cum eam minus suspicatus fueris, cum minus fueris preparatus, cum maior tibi fuerit viuendi fiducia, cum melius facere proposueris.

Et versa & reuersa accuratissime in eodem tuo modum & ordinem, quo ad mortem tendimus: & interdum ac si statim esses moriturus & sic profundius senties sequentia.

Quomodo mortem præcedet quædam grauissima infirmitas: & quomodo huius languoris cæteræ infirmitates sunt nuncij.